

Opinia Komitetu Regionów – Innowacje w niebieskiej gospodarce wykorzystujące potencjał mórz i oceanów w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy

(2015/C 019/05)

Sprawozdawca	Sprawozdawca: Adam BANASZAK, radny Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego (PL/EKR)
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Innowacje w niebieskiej gospodarce wykorzystujące potencjał mórz i oceanów w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy” COM(2014) 254 final/2

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Uważa, że wykorzystanie potencjału niebieskiego wzrostu stanowi okazję do pobudzenia lokalnej gospodarki i stworzenia wysokiej jakości miejsc pracy w sektorach gospodarki opartych na wiedzy i inwestycjach.
2. Wskazuje, że ochrona środowiska naturalnego powinna pozostać jednym z głównych celów europejskiej strategii niebieskiego wzrostu.
3. Uważa, że ocena danych naukowych może przyczynić się znacząco do pomyślnego wdrożenia reformy wspólnej polityki rybołówstwa i jest głównym warunkiem realizacji komponentu tej polityki dotyczącego regionalizacji;
4. Ponownie wyraża pogląd, iż rozwijanie i wspieranie europejskiej akwakultury stanowi kluczowy element tworzenia miejsc pracy na obszarach strukturalnie słabych i zapewnia europejskim konsumentom zaopatrzenie w wysokiej jakości owoce morza.
5. Popiera podejmowane przez Komisję Europejską inicjatywy zmierzające do pobudzania wzrostu niebieskiej ekonomii.
6. Podkreśla konieczność stosowania przekrojowego, zintegrowanego podejścia w koordynacji polityki badań naukowych, polityki gospodarczej, wspólnej polityki rybołówstwa oraz polityki transportowej. W celu zwiększenia skuteczności działań Unii Europejskiej w obszarze niebieskiej gospodarki, wskazane polityki nie mogą być traktowane tylko i wyłącznie jako oddzielne obszary. Zapewnienie synergii pomiędzy nimi spotęguje efektywność podejmowanych inicjatyw oraz zapewni większą wartość dodaną.
7. Zwraca uwagę na konieczność wykorzystania badań naukowych przy wdrażaniu reformy wspólnej polityki rybołówstwa, przy ochronie ekosystemów morskich, a także przy zarządzaniu ryzykiem w sytuacjach kryzysowych. Podkreśla jednak, że wykorzystanie badań naukowych oraz wdrażanie innowacji powinno przede wszystkim być nakierowane na niebieski wzrost rozumiany nie tylko jako wzrost gospodarczy w zakresie gospodarki morskiej, lecz również związany z pozytywnym oddziaływaniem na inne części gospodarki.
8. Zwraca uwagę, że wykorzystanie potencjału mórz i oceanów w zakresie wzrostu gospodarczego oraz tworzenia nowych miejsc pracy, jakkolwiek potrzebne i pożądane, nie może prowadzić do degradacji środowiska naturalnego i niszczenia ekosystemów morskich.
9. Apeluje o szersze uwzględnienie sektora akwakultury oraz transportu morskiego, nadmorskiego i rejsowego w zakresie wprowadzania innowacji, celem większego wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy.
10. Apeluje o szerszą i bardziej skuteczną koordynację pomiędzy strategią niebieskiego wzrostu, a innymi strategiami oraz programami Unii Europejskiej, w szczególności strategią „Europa 2020”.

Badania naukowe i innowacje na rzecz niebieskiego wzrostu

11. Podkreśla, że prowadzenie badań naukowych oraz wdrażanie innowacji, jakkolwiek prowadzone na rzecz niebieskiego wzrostu, powinno oddziaływać nie tylko na gospodarkę morską, lecz również na inne części gospodarki.

12. Apeluje o utworzenie specjalnej wspólnoty wiedzy i innowacji na rzecz niebieskiej gospodarki. Stanowiłaby ona kolejne rozwiązanie służące rozwojowi umiejętności i przekazywaniu innowacji z badań morskich do sektora prywatnego.

13. Zgadza się, że luki w wiedzy i niekompletność danych na temat stanu naszych mórz i oceanów, zasobów dna morskiego, życia morskiego oraz zagrożeń dla siedlisk i ekosystemów są jednym z kluczowych problemów hamujących rozwój niebieskiej gospodarki. Większa wiedza na temat naszych mórz będzie sprzyjać wzrostowi w niebieskiej gospodarce, zarówno za sprawą lepszej znajomości zasobów oraz lepszego zrozumienia sposobów ich wykorzystania, jak też osiągnięciu założonych celów w zakresie ochrony środowiska.

14. Podkreśla rolę dostępności danych na temat stanu naszych mórz i oceanów w rozwoju niebieskiej gospodarki. Zwiększenie podaży danych i poprawa ich dostępności będzie stanowić siłę napędową innowacji i konkurencyjności, umożliwi właściwe zarządzanie ryzykiem w sytuacjach krytycznych oraz zmniejszy niepewność związaną z obszarami morskimi.

15. Zauważa, że dostępność danych na temat stanu naszych mórz i oceanów nie powinna ograniczać się do informacji generalnych, relewantnych dla poziomu Unii Europejskiej czy poszczególnych państw członkowskich. Kluczowe jest bowiem uwzględnienie zapotrzebowania poszczególnych regionów i udostępnienie im wiedzy w omawianym zakresie, która będzie mogła być efektywnie przez nie wykorzystana, zarówno w sektorze publicznym, jak i sektorze prywatnym.

16. Zwraca uwagę, że jakkolwiek istotne jest udostępnianie danych na temat stanu naszych mórz i oceanów na szczeblu regionalnym, lokalnym i krajowym, cały proces musi być koordynowany na szczeblu unijnym. Zwiększy to efektywność wykorzystywanych danych oraz pozwoli na odpowiednią wymianę informacji między zainteresowanymi stronami.

17. Apeluje, aby Komisja Europejska rozszerzyła wykorzystanie badań naukowych w swoich wysiłkach zmierzających do osiągnięcia regionalizacji we wspólnej polityce rybołówstwa. Szersze wykorzystanie badań naukowych z jednej strony będzie odzwierciedleniem idei przekrojowego podejścia w niebieskiej gospodarce, a z drugiej usprawni racjonalne zarządzanie zasobami ryb.

18. Podkreśla, że Unia Europejska powinna nadal wspierać akwakulturę, jako jeden z najszybciej rozwijających się sektorów produkcji żywności. Odpowiednio prowadzone badania naukowe udostępniające nową, szerszą wiedzę na temat stanu mórz i oceanów przedsiębiorcom, mogą pomóc w zwiększaniu konkurencyjności przedsiębiorstw, co w rezultacie przełoży się na wzrost zatrudnienia, w szczególności na strukturalnie słabych obszarach.

19. Zaznacza, że gromadzenie i przekazywanie informacji o stanie mórz i oceanów nie powinno powodować żadnych niedogodności lub dodatkowych obciążeń administracyjnych dla władz lokalnych i regionalnych oraz podmiotów gospodarczych.

20. Zauważa, że odpowiedni dostęp do informacji o stanie mórz i oceanów nie tylko ma znaczenie dla wdrażania innowacyjnych rozwiązań, ochrony środowiska, czy też zarządzania zasobami ryb i akwakultury, lecz może stanowić istotny czynnik pozwalający na zarządzanie ryzykiem oraz podjęcie odpowiednich działań pomocowych w sytuacjach kryzysowych. W związku z tym Komitet Regionów apeluje o podjęcie kroków zmierzających do opracowania mechanizmu wykorzystania danych ze zdjęć satelitarnych dostarczanych przez usługi satelitarne programu Copernicus, by można je było wykorzystać na potrzeby pierwszej reakcji władz lokalnych i regionalnych w przypadku katastrof naturalnych.

21. Podkreśla, że wdrażanie innowacji oraz wzrost w niebieskiej gospodarce powinny być na bieżąco monitorowane, tak aby zmaksymalizować skuteczność podejmowanych działań. Dlatego też Komitet Regionów zaleca opracowanie precyzyjnie określonych wskaźników efektywności wzrostu i innowacji w niebieskiej gospodarce. Tak określone wskaźniki będą nie tylko przydatne dla Komisji, lecz również wyznaczą odpowiednie cele państwowym członkowskim oraz regionom.

Ochrona środowiska mórz i oceanów

22. Zwraca uwagę, że podstawową kwestią dla niebieskiej gospodarki jest nie tylko wykorzystywanie wiedzy o morzu w celu zwiększenia rozwoju gospodarczego, lecz przede wszystkim w celu zachowania ekosystemów morskich i dbania o jakość środowiska morskiego. Ochrona i zachowanie ekosystemów morskich musi być kluczowym elementem europejskiej polityki morskiej.

23. Podkreśla, że środowisko morskie powinno być czyste i zdrowe. W konsekwencji pomysł opracowania planów usunięcia pozostałości militarnych oraz chemikaliów wyrzucanych do morza, przedstawiony we wcześniejszej opinii Komitetu Regionów⁽¹⁾, powinien zostać oficjalnie rozważony, a wiedza o morzach i oceanach powinna być wykorzystywana również w celu oczyszczania i odnawiania środowiska morskiego, które w rezultacie utrzyma różnorodność biologiczną oraz swoją urodzajność.

24. Podkreśla, że czyste i zdrowe środowisko morskie, bazujące na funkcjonowaniu morskich obszarów chronionych, ma również znaczenie dla rozwoju działalności turystycznej (m.in. zrównoważonego nurkowania), która jest strategicznym instrumentem nabywania wiedzy o środowisku morskim i podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie.

25. Zauważa, że większa konkurencyjność oraz zatrudnienie w sektorze akwakultury, zwiększy dynamikę rozwoju tego sektora. Nie może to jednak wpływać na obniżenie jakości morskich produktów na rzecz ich ilości. W związku z tym nadal należy podejmować wszelkie działania zmierzające do zapewnienia europejskim konsumentom zaopatrzenia w produkty wysokiej jakości. W szczególności oznacza to brak zgody na dostarczanie konsumentom organizmów modyfikowanych genetycznie (GMO).

Udział przedsiębiorców sektora prywatnego w niebieskiej gospodarce

26. Docenia znaczenie inicjatyw Komisji Europejskiej zmierzających do szerszego wykorzystania badań naukowych i innowacji w strategii na rzecz niebieskiego wzrostu. Nie można jednak zapominać, że podstawowym i najbardziej pożądanym efektem strategii niebieskiego wzrostu powinien być rozwój przedsiębiorczości bazującej na niewykorzystanym potencjale mórz i oceanów.

27. Zauważa, że w komunikacie nie uwzględniono niektórych obszarów mających największy udział w niebieskiej gospodarce, takich jak przemysł stoczniowy, transport morski i niebieska energia. Nie ulega wątpliwości, że komunikat toruje drogę przyszłym innowacjom i inicjatywom naukowym, jednakże wymienione sektory gospodarki w dalszym ciągu pełnią rolę siły napędowej niebieskiej gospodarki.

28. Uważa, że analizując możliwości wprowadzania innowacji w niebieskiej gospodarce należy szczególnie mieć na uwadze rozwój transportu morskiego oraz turystyki morskiej, które kryją w sobie ogromny potencjał dla wzrostu zatrudnienia.

29. Podkreśla, że przedsiębiorcy sektora prywatnego mogą odegrać kluczową rolę w kreowaniu innowacji, a także ich wykorzystaniu w celu zwiększenia wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych, lepszych miejsc pracy. Ważną rolę w tym zakresie odegrać mogą przede wszystkim przedsiębiorcy z sektora MŚP.

30. Zwraca uwagę, że oczekiwaniom Komisji względem szerszej partycypacji w niebieskiej gospodarce przedsiębiorstw z sektora MŚP powinna towarzyszyć adekwatna pomoc finansowa w ramach już istniejących, a także przyszłych programów. W szczególności potrzeba pomocy widoczna jest w sektorze akwakultury, w którym 90 % udziału posiadają mikroprzedsiębiorcy, będący w stanie wygenerować pożądaną poziom innowacji.

31. Uważa, że konieczne jest przyjęcie wzmocnionych ram polityki na rzecz włączenia przedsiębiorstw prywatnych do niebieskiej gospodarki. W celu zapewnienia optymalnej synergii między sektorem publicznym, a potrzebami sektora prywatnego, przedsiębiorcy powinni mieć możliwość określenia potrzeb w zakresie badań naukowych, jak również określania norm, standardów i rozwiązań przyjaznych dla przedsiębiorstw.

32. Zwraca uwagę, że szersze włączenie przedsiębiorstw prywatnych do niebieskiej gospodarki powinno odbywać się bez zbędnych obciążeń dla sektora prywatnego.

33. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do działania na rzecz poprawy konkurencyjności europejskich podmiotów gospodarczych działających w sektorze morskim. Znając potrzeby sektora prywatnego w zakresie włączenia przedsiębiorstw do niebieskiej gospodarki, łatwiej będzie dostosować do nich działania i polityki na szczeblu unijnym, krajowym oraz regionalnym.

34. Podkreśla, że przedsiębiorczość związana z niebieską gospodarką nie dotyczy tylko działalności wykonywanej na morzach i oceanach. Istotne jest zaplanowanie odpowiedniego wsparcia dla działających na lądzie przedsiębiorstw związanych z niebieską gospodarką, takich jak lokalne zakłady przetwórstwa rybnego, w celu stworzenia zrównoważonego otoczenia biznesowego dla lokalnych rybaków.

⁽¹⁾ CDR 2203/2012, „Niebieski wzrost – szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich”, sprawozdawca: Adam BANASZAK (PL/EKR).

35. Zwraca uwagę, że wprowadzanie innowacji w niebieskiej gospodarce w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy wymaga również doboru odpowiednich zasobów ludzkich. W celu zwiększenia wśród młodych ludzi popularności i atrakcyjności pracy na morzu niezbędna jest ścisła koordynacja kształtowania polityki, edukacji i biznesu.

36. Podkreśla, iż zalety płynące z niebieskiej gospodarki będą odczuwalne zarówno dla sektora publicznego, jak i prywatnego. Jednakże każde fundusze publiczne mają swoje ograniczenia. W konsekwencji istotnym jest pozyskanie również kapitału prywatnego do finansowania działań w omawianym zakresie. Należy więc promować szeroką współpracę sektora publicznego z sektorem prywatnym, inter alia z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-prywatnego, gdzie sektor publiczny mógłby nie tylko korzystać z możliwości finansowych sektora prywatnego, lecz również z jego wiedzy, doświadczenia biznesowego, umiejętności zarządczych oraz potencjału intelektualnego w celu kreowania i wdrażania innowacyjnych rozwiązań w niebieskiej gospodarce.

37. Podkreśla, że z uwagi na różne rozwiązania prawne dotyczące partnerstw publiczno-prywatnych w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, niezwykle istotna jest rola Komisji Europejskiej w promowaniu dobrych praktyk i rozwiązań w zakresie stosowania PPP w sektorze niebieskiej gospodarki. W szczególności należy rozważyć możliwość wdrażania zinstytucjonalizowanego partnerstwa publiczno-prywatnego, z uwagi na ewentualne tworzenie nowych miejsc pracy.

38. Wskazuje, że pozyskanie przedstawicieli sektora prywatnego, w tym również małych i średnich przedsiębiorstw, do współpracy z sektorem publicznym nie odbędzie się bez promowania idei współpracy na szczeblu regionalnym i lokalnym. Należy więc ułatwiać i wspierać działania władz lokalnych i regionalnych mających na celu zaangażowanie przedstawicieli sektora prywatnego w przedsięwzięciach realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

39. Zwraca uwagę, że wykorzystywanie PPP w zakresie niebieskiej gospodarki nie może odbywać się jedynie w celu pozyskiwania dużych przedsiębiorców jako partnerów prywatnych. Odpowiednie wdrażanie partnerstw publiczno-prywatnych powinno uwzględniać potencjał finansowy oraz możliwości zarządzania ryzykiem właściwe także dla sektora małych i średnich przedsiębiorców co umożliwi wykorzystanie środków posiadanych przez takie podmioty również przez mniejsze jednostki terytorialne.

40. Z zadowoleniem stwierdza, że komunikat pozostaje w zgodzie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, o których mowa w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej oraz w art. 3 i 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Bruksela, 3 grudnia 2014 r.

*Przewodniczący
Komitetu Regionów*

Michel LEBRUN
